

رازهای زندگی حیوانات

نوشته، نگارش و گردآوری
زنده یاد آقا سید غلامرضا حیدری
مداح اهل بیت عصمت و طهارت

ویراستار
دکتر سیده اشرف حیدری
عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی
واحد ورامین - پیشوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه: حیدری، غلامرضا، ۱۳۰۶ - ۱۳۷۶.

عنوان و نام پدیدآور: رازهای زندگی حیوانات / پژوهش، نگارش و گردآوری سید غلامرضا حیدری؛ ویراستار سیدهاشرف حیدری.

مشخصات نشر: تهران: میرشیدا، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۲۶۹ ص: مصور.

شابک: ۱۴۵۰۰۰ ریال ۴-۷۹-۵۴۵۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: زبان حیوان ها

موضوع: حیوان ها در قرآن

موضوع: حیوان ها - عادات و رفتار

شناسه افزوده: حیدری، سیده اشرف، ۱۳۳۰ - ویراستار

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۹۲۰/ح/۷۴۵ QL

رده بندی دیویی: ۵۹۴/۵۹۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۴۱۶۷۳

انتشارات میرشیدا

نام کتاب: رازهای زندگی حیوانات

پژوهش، نگارش و گردآوری: زنده یاد آقا سید غلام رضا حیدری

ویراستار: دکتر سیده اشرف حیدری

چاپ اول: ۱۳۹۲

تایپ: مصومه عابدی

حروفچین و صفحه آرا: تگوش بحرینی

فیلم و زینک و چاپ: اسپید

بهاء: ۱۴۵۰۰۰ ریال

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۴-۷۹-۵۴۵۰-۶۰۰-۹۷۸

الکترونیک پست: ASHRAF_HEIDARI@YAHOO.COM

تلفن مرکز پخش: ۸۸۲۳۵۲۰ و ۰۹۱۲۵۰۲۶۲۲۸

«حق چاپ برای نویسنده و ناشر محفوظ است، هر گونه برداشت و کپی پیگرد قانونی دارد»

مقدمه

به نام آفریدگار یکتا و بی‌همتا، روزی کتاب‌های زنده‌یاد پدرم آقاسید غلام‌رضا حیدری را واریسی می‌کردم به مطلب جالبی برخوردیم که سخن از آیات الهی بود و چنین نوشته بود: هر جای قرآن را بگشایی سخنی درباره‌ی یک یا چند آفریده‌ی خدا خواهی یافت، از جمله:

آسمان، زمین، ماه، خورشید، ابر، باد، باران، دریا، کوه، شب، روز، میوه‌ها، نباتات، حیوانات و... حال شما نیز قرآن کریم را چندین بار بگشایید. هر بار با صفحات تازه‌ای روبه‌رو خواهید شد. با وجود این ما تا اندازه‌ای از زحمت شما کاسته و بعضی از آفریده‌ها را که در قرآن مجید تکرار شده شماره کرده‌ایم به این شرح:

کلمه ارض (زمین) ۴۶۱ مرتبه، سماء و سموات (آسمان و آسمان‌ها) ۳۱۰ مرتبه، شمس (خورشید) ۳۳ بار، قمر (ماه) ۲۷ مرتبه، لیل (شب) ۹۲ بار، نهار (روز) ۵۷ بار، نهر و انهار (رود و رودها) ۵۴ مرتبه، نجم و نجوم، کوکب و کواکب (ستاره و ستارگان) ۱۸ مرتبه، جبل و جبال (کوه و کوه‌ها) ۳۹ مرتبه، بحر و ابجر (دریا و دریاهای) ۴۲ مرتبه، یوم (روز، روزگار و زمان) ۴۰۴ بار، آیه و آیتین (آیات (نشانه و نشانه‌ها) ۳۸۲ بار، دابه و دواب (جنبنده و جنندگان) ۱۸ مرتبه، انعام (چهارپایان) ۳۲ بار و شهاب ۵ مرتبه تکرار شده و با توجه به این که در این جدول باد باران، ابر، درختان، میوه‌ها، کشت‌و‌زرع، حشرات و ده‌ها موضوع دیگر را به حساب نیاورده‌ایم و جمع آن‌چه در بالا به حساب آمده ۱۹۷۴ می‌باشد حدس خواهید زد که جمع ارقام مربوط به آیات خدا در قرآن کریم چقدر زیاد است.

معنی آیه

آیه به معنی نشانه و معجزه است و انسان برحسب فطرت دوست دارد به هر چیز که خارق‌العاده و عجیب است با دیده کنجکاوی و تیزبینی نگاه کند و همین دقت است که موجب کشف اسرار نهفته می‌شود و دانش‌های بشری به وجود می‌آید و صنایع بر اثر این کنجکاوی‌ها توسعه می‌یابد. مثلاً یکی از جانورشناسان مار زنگی را مورد مطالعه قرار داد و با کمال تعجب دید که این جانور در تاریکی موش را که بهترین طعمه اوست به آسانی شکار می‌کند. تصور کرد دیدگان مار زنگی خلقت خاصی دارد که در تاریکی به خوبی می‌بیند، لذا چشم‌های مار را بست. این بار نیز به آسانی مار زنگی طعمه خود را شکار کرد. مار دوم شنوایی و مرتبه سوم حس بویایی حیوان را از کار انداخت و هر دفعه مار زنگی در تاریکی به شکار موش موفق شد. پس ثابت گردید که مار زنگی از حس بویایی و شنوایی و بینایی خود برای شکار استفاده نمی‌کند. کنجکاوی پرفورسور بولون ادامه یافت و بالاخره متوجه شد که در دو طرف سر مار زنگی بین چشم‌ها و مخاریف دو فرورفتگی وجود دارد که سلول‌های اطراف آن گرماگیر است و این سلول‌ها که در هر سانتی‌متر مربع ۱۵۰۰۰ عدد است قادرند گرمای طعمه را در هر نقطه‌ای باشد به مغز حیوان گزارش دهند. باتوجه به این‌که در هر سانتی‌متر مربع دست انسان فقط سه عدد سلول گرماگیر وجود دارد می‌توان به اهمیت عجیب دستگاه گرماگیری مار زنگی پی برد. منظور ما در تألیف این کتاب، خدایی که فرمان می‌دهد به مخلوقات او بیندیشند، این علاقه را هم در فطرت انسان‌ها نهاده که از بحث و بررسی در «آیات خدا» خوشحال و خرسند گردند.

زنده‌یاد آقاسید غلام‌رضا حیدری

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱-۱۳	نطق جانوران
	مقام علم- نطق انسان و حیوان- زبان مورچه- نمل و نمله- زبان‌های مختلف مورچگان- مورچه‌های کشاورز- مورچگان برده‌دار- مورچه‌های دامدار- مورچگان گوشتخوار- دلائل نطق مورچگان و سایر جانوران- راه عملی ساده- آلت نطق مورچه- رمز
۱۴-۱۸	زبان موریانه
	سخن گفتن با نگهبان- تعویض موریانه نگهبان و احوال‌پرسی آنان- شعور موریانه- اعلام خطر موریانه‌ها- گفت‌وگو با گرسنه‌ها- مقایسه
۱۹-۲۲	زبان قوها
	شعور نسبی و آزادی عمل- ادب قوها
۲۳-۲۵	نطق شیر
	صدا وسیله ارتباط- معانی غرش شیر
۲۶-۲۸	زبان ملخ‌ها
	صداهای مختلف ملخ- تقلید از صدای ملخ- ملخ صدا را تقلید می‌کند
۲۹-۳۱	نطق حشرات نوازنده
	حشرات گرماسنج- زنجره معمولی- زنجره دشتی- گوش جیرجیرک‌ها
۳۲-۳۴	نطق ماهی‌ها
	ماهی‌های سخن‌شناس
۳۵-۳۶	نطق پشه
	نام پشه در قرآن
۳۷-۳۸	زبان میمون‌ها
	سخن شامپازه
۳۹-۴۰	نطق کلاغ
۴۱-۴۲	نطق پرندۀ با کرگدن

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۴۳-۴۵	زبان مرغان خانگی
	پرنده‌ای که به مرغان خانگی فرمان می‌دهد- آواز بعد از ازدواج- آواز در محل اقامت- گوش اسب چه می‌گوید
۴۶	گوش اسب چه می‌گوید
۴۷-۴۸	نطق گنجشک
	شکایت گنجشک
۴۹-۵۵	زبان زنبوران عسل
	نشان دادن جهت
۵۶-۶۰	نطق دلفین
۶۱-۶۲	زبان سنجاب‌ها
۶۳	زبان کیسکال
۶۴	زبان مرغ سرخ‌گلو
۶۵-۷۱	گفت‌وگو به وسیله انتشار بو
	پروانه‌ها- مهاجرت پروانه‌ها- انواع پروانه‌ها- نقش بو در پروانه- فایده ساختن ماده معطر حشرات- بوی زنبور عسل- زبان بو در مورچه‌ها- بوی سوسک‌ها- علامت‌گذاری شکر- علامت‌گذاری سگ- علامت‌گذاری موش- روغن مالی گوزن
۷۲-۷۶	حیواناتی که زبان خارجی می‌آموزند
	آواز پرندگان اکتسابی است- تقلید کلاغ از زبان حیوانات- تقلید طوطی- زبان آموزش دلفین‌ها- فایده دانستن زبان جانوران- ترسانیدن درندگان با صدای مخالفان- جلب حیوانات به وسیله صدا- حرکات دم- آواز سوسک
۷۷-۷۸	گفتار مرغ عشق
	حیوانات هم دروغ می‌گویند
۷۹-۸۹	نطق جمادات
	نطق آب- امواج دریا چه می‌گویند- موج چگونه پیدا می‌شود- پیش‌بینی امواج- محل امواج- موج در قرآن- زبان حال سایر موجودات- وزوز پشه و مگس در هوای مرطوب- شانه چه می‌گوید- ابر سیاه در مغرب چه می‌گوید- پارازیت رادیو- سخن نمک در نمکدان- پنجره باد کرده- سخن موی- آثار انگشتان چه می‌گویند- قرآن و بقای آثار- شمراء و نطق اجسام- همشین ناهموار- گفت‌وگوی گل و خاک- گل بی‌عیب- گریه شمع- سخن نخود و لوبیا- خلاصه بحث

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
هوش و شعور جانوران	۹۵-۹۰
کلاغ یا نابغه پرندگان	۱۰۲-۹۶
نمونه‌هایی از همکاری - حيله کلاغ از روباه بیشتر است - کلاغ‌ها صداها را تقلید می‌کنند - تبانی کلاغ‌ها برای ربودن طعمه - کلاغ‌ها انتقامجو هستند - محبت کلاغ به حیوانات - کلاغ‌ها قانون گذارند - جرائمی که مجازاتش اعدام است - ماهگیری کلاغ با قلاب - حس عجیب کلاغ - هوش کلاغ - قرآن	
روباه یا سیاستمدار ترین حیوان	۱۰۹-۱۰۳
تربیت فرزندان - عشق‌بازی روباه - لایه روباه - اقتصاد روباه - حيله‌های روباه - جانور شب‌رو - احتیاط شدید - عمر روباه - حقه به جوجه‌تینی - شکار مرعوبی - کک و روباه - همکاری با همسر	
هوش و نبوغ لک‌لک	۱۱۲-۱۱۰
مراسم ازدواج - ملاقات زن و شوهر - وظایف شوهر - وظایف زن - تمیز نگاه داشتن بچه‌ها - مراسم عزاداری - فداکاری لک‌لک - غیرت لک‌لک‌ها	
هوش گورخر	۱۱۳
نبوغ کبوتر	۱۱۹-۱۱۴
استعداد کبوتر - نامه‌بری کبوتران - پیام‌بر اخبار جنگ - راه‌یابی کبوتر - انواع کبوتر - صدای کبوتر - کبوتر نهج‌البلاغه	
نبوغ مرغی که دستگاه جوجه‌کشی می‌سازد	۱۲۳-۱۲۰
وسيله دستگاه جوجه‌کشی - زندگی همراه کار و کوشش - ماده سرد کننده دستگاه جوجه‌کشی - بخاری دستگاه جوجه‌کشی - گرماسنج مگاید - خروج جوجه‌ها از تخم	
فراست چرخ‌ریسک	۱۲۵-۱۲۴
عنکبوت حشره سیاستمدار	۱۳۴-۱۲۶
رشته عنکبوت - کارتونک عنکبوت یا دستگاه گیرنده - سلاح عجیب - شکارچی عجیب - عنکبوت یک تار - زیر نویس - روزی خواران تاریک نشین - جنگ زنبور با عنکبوت - حيله‌های عنکبوت - طناب مارپیچی عنکبوت - عنکبوت زجاجی - عنکبوت نقاش - همکاری گیاه حشره خوار با عنکبوت - عنکبوت و قرآن	
سوسک و زنبور در جنگ ویتنام	۱۳۵-۱۳۴

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

هوشش موش	۱۴۶-۱۳۶
سوت بلبلی و کیوت - عنکبوت و موسیقی - تأثیر موسیقی در سگ - گرگ و موسیقی - تأثیر موسیقی در خرس - فیل و موسیقی - موسیقی و اسب - شیر و موسیقی - ماهی و موسیقی - تأثیر موسیقی در مرغ - تأثیر موسیقی در گاو - روش های زیرکانه موش	
هوش و شعور گوریل	۱۴۸-۱۴۷
هوش پلنگ	۱۵۰-۱۴۹
شعور عقاب	۱۵۲-۱۵۱
شعور گوسفند	۱۵۳
هوش خرس قطبی	۱۵۴
فراست کبک	۱۵۵
تعلیم پذیری موش خرمايي	۱۵۶
عقل الاغ	۱۵۹-۱۵۷
معنای خر - رفتار خر	
مهر مادری حیوانات	۱۷۸-۱۶۰
عاطفه مرغ نخل - مراقبت خرگوش از بچه ها - فداکارترین مادر - فداکارترین گاهواره - تلاش قناری - بوقلمون وحشی - بچه داری سنجاب ها - مادری بر قله ها - مادر بیگانه ها - مهر پذیری شتر مرغ - مهربان ترین مادر - نمونه ای دیگر از محبت های مادر - تایپر و فرزندش	
عاطفه جانوران و محبت به دیگران	۱۸۸-۱۷۹
کمک به هم نوع - سگ و بچه شیر - مرغ پلیکان و بچه خرس - سگ و بچه گربه - سگ و بچه میمون - صلح و وحدت موش و گربه - محبت کلاغ به سگ - نمونه های دیگر از عواطف جانوران - سگ و گربه - پرستاری عقاب از بچه غاز	
درمان شناسی جانوران	۱۹۵-۱۸۹
مرغ شکسته بند - طبابت گربه ها - روپاه یا کاشف سرم ضدمار گزیدگی - گوزن و آهو روماتیسم را معالجه می کنند - دوی قولنج - گوزن و پیشگیری از زکام - استفاده حیوانات از خاک برای معالجه - ضد عفونی مورپانه ها - بهداشت مورچگان - فیل یا کاشف پنی سیلین	

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

هواشناسی جانوران	۲۰۰-۱۹۶
هواشناسی زالو- هواشناسی گربه- چلچله و وضع هوا- خفاش هواشناس- حلزون و هوا- هواشناسی خروس- ملخ یا هواشناس عجیب- هواشناسی کلاغ- اسب و پیش‌بینی هوا- هواشناسی جیرجیرک- سنگ آسیابان و پیش‌بینی هوا- هواشناسی با قورباغه	
پیش‌بینی حیوانات درباره حوادث	۲۰۳-۲۰۱
کسوف و سکوت پرندگان- پیش‌بینی زلزله- سگ و زلزله- پیش‌بینی خروس- فیل و زلزله- پیش‌بینی فیل‌ها- پیش‌بینی باز- کمک سگ پیش از زلزله- زلزله‌سنج‌های طبیعی	
نظافت و پاکیزگی حیوانات	۲۰۶-۲۰۴
عمل گورکن- استحمام فیل‌ها- کرگدن‌ها- خیم کردن پرندگان- نظافت سوسمار- نظافت مورچه	
وقت‌شناسی جانوران	۲۰۸-۲۰۷
وقت‌شناسی کبوتر- خرچنگ و تشخیص زمان- کرم و شب اول ماه- ساعات کار زنبور عسل- ساعت درونی حیوان و انسان در کجا جا دارد	
مروت و گذشت جانوران	۲۰۹
تفریح و شوخی جانوران	۲۱۳-۲۱۰
عروسک‌بازی بچه میمون- تفریح خرس‌ها- شادمانی کلاغ- مسابقه فیل‌ها- بازی گوزن‌ها- تفریح ابابیل- سالن تفریح پرندگان- تفریح دارکوب- تفریح بچه گربه	
شرم و حیای جانوران	۲۱۷-۲۱۴
فیل حیوان با شرم و حیاء- عفت پنگوئن‌ها- شرم و حیای کلاغ- حیای چلچله- عفت گنجشک- پرنده خجالتی- تعصب میمون‌ها	
هدایای حیوانات	۲۲۰-۲۱۸
هدیه زاغچه- هدایای سهره- تحفه مرغ اسکله- هدیه سار- تحفه عنکبوت- تحفه لک‌لک- هدیه حشره دعا خوان	

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲۲۱-۲۳۹	گوناگون و خواندنی
	شامه عجیب سگ - حس شنوایی سگ - حس بویایی سگ - نام سگ در قرآن - وفای سگ - سگ اصحاب کهنف - آب و حیات دریاها - مرغ کر، مادر نامهربانی است - حيله خرگوش - فداکاری ملخ‌ها - تشخیص عمر ماهی - بچه‌داری بلبل - بچه‌داری خفاش - خفاش عقرب‌خوار - خفاش ماهی‌گیر - ماهی‌هایی که برق تولید می‌کنند - تغییر رنگ پرندگان - زبان مار چه می‌کند - ماهی ماهی‌گیر - نیرنگ مرغ نوروزی به مرغ سقا - گنجایی به صفت انسان و حیوان - نوالد و تناسل اعجاب‌انگیز حلزون - کوچکترین پرنده جهان - نیروی عجیب جنتل - حس بینایی پرندگان - همکاری مگس با بلبل - بلبل - خصوصیات دیگر - چگونه بلبل را شاداب می‌کنند - بلبل و شعرا
۲۴۰-۲۴۲	خودکشی جانوران
	خودکشی عقرب - خودکشی دلقین - خودکشی موش‌ها - خودکشی اختاپوس - قطع عضو در سوسمار و خرچنگ - آسیب‌رسانی قاطر و اسب به خود - خودکشی سگ - مرگ حیوانات
۲۴۳-۲۵۰	نام جانورانی که در قرآن آمده است
	از خزندگان - از حشرات - از دو زیستان - از پرندگان - از پستانداران - درندگان و دیگر جانوران - حیوانات باربر و سوارده
۲۵۱-۲۶۷	حشر جانوران
	گفتاری در پیرامون اجتماعات حیوانی
۲۶۸-۲۶۹	مصنایع و ماخذ